

การพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน
ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียน
อ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4)*

THE DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL ADMINISTRATION MODEL FOR PROMOTING
WORKING AND OCCUPATION FOR STUDENTS BASED ON
THE ROYAL EDUCATIONAL POLICIES OF HIS MAJESTY KING RAMA 10
FOLLOWING DPSS MODEL ANGTHONGPATTANA SCHOOL
(THE GOVERNMENT LOTTERY OFFICE 4)

วันเพ็ญ ปราศรัย

Wanpen Prasai

โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) ประเทศไทย

Angthongpattana School (The Government Lottery Office 4), Thailand

Corresponding author E-mail: job2518@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) 2) เพื่อสร้างรูปแบบ 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบ และ 4) เพื่อประเมินรูปแบบ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (R&D) มีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบ DPSS ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบ DPSS ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ DPSS และ ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบ DPSS ประชากร ได้แก่ นักเรียนที่เรียนกิจกรรมชุมนุมของโรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ และ 4) ในปีการศึกษา 2564, 2565 และ 2566 จำนวน 116, 122 และ 119 คน ตามลำดับ โดยการเลือกแบบเจาะจง และครูที่เป็นที่ปรึกษากิจกรรมชุมนุม ในปีการศึกษา 2564, 2565 และ 2566 จำนวน 12, 12 และ 12 คน ตามลำดับ โดยการเลือกแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบของรูปแบบ DPSS ได้แก่ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ปัจจัยการบริหาร กระบวนการบริหาร และผลลัพธ์ 2) ผลการทดลองใช้รูปแบบ DPSS ในปีการศึกษา 2564 พบว่า ระดับคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีงานทำ มีอาชีพของนักเรียน และระดับผลการปฏิบัติตามรูปแบบ DPSS ของครู ในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบ DPSS ในปีการศึกษา 2565 และ 2566 พบว่า ระดับคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีงานทำ มีอาชีพของนักเรียน และระดับผล

* Received 11 December 2024; Revised 25 December 2024; Accepted 28 December 2024

การปฏิบัติตามรูปแบบ DPSS ของครู ในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และ 4) ผลการประเมินรูปแบบ DPSS พบว่า ในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ DPSS, การส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพ, พระบรมราโชบายด้านการศึกษาในหลวงรัชกาลที่ 10

Abstract

The purposes of this research were; 1) To study the components of educational administration model for promoting working and occupation for students based on the Royal educational policies of His Majesty King Rama 10 following DPSS model Angthongpattana school (The government lottery office 4), 2) To create the model, 3) To try out the model, and 4) to evaluate the model. This research was R&D research. Mixed Methods methodology were applied as collecting data for 4 phrases by following 4 steps of the purposes of this research. Populations were 116, 122 and 119 students in 8 activities in academic year 2564, 2565, 2566 arranged in order. And teachers as advisor 8 activities were 12, 12 and 12 teachers in academic year 2564, 2565, 2566 arranged in order. The statistics were frequency, percentage, mean and standard deviation. The research findings were as follows: 1) The components of educational administration model for promoting working and occupation for students based on the Royal educational policies of His Majesty King Rama 10 following DPSS model Angthongpattana school (The government lottery office 4) were the objectives of the model, the factors of successfully administration, the processes of administration and the results of administration. 2) The results of trying-out studying in academic year 2564 found that the levels of characteristics in working and occupation, and the level of the teachers' performance followed the DPSS model were at the high level. 3) The results of studying in academic year 2565 and 2566 found that the levels of characteristics in working and occupation of students, the level of the teachers' performance followed the DPSS model were at the highest level. 4) The results of DPSS model evaluation were at the highest level

Keywords: Development of the DPSS Model, Promoting Working and Occupation, Royal Educational Policies of his Majesty King Rama 10

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) เริ่มประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 มุ่งสู่ Thailand 4.0 ได้กำหนดนโยบายด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เริ่มตั้งแต่ประชากรวัยเรียนทุก

ช่วงวัย และการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา เพราะครู และบุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 ครู และบุคลากรทางการศึกษาต้องตระหนักถึงความสำคัญในอาชีพและหน้าที่ของตน โดยครูต้องมีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง และเป็นต้นแบบด้านคุณธรรมและจริยธรรม พัฒนาตนเองทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียน เปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ โดยปรับบทบาทจาก “ครูผู้สอน” เป็น “Coach” และผู้อำนวยการทำหน้าที่กระตุ้น สร้างแรงบันดาลใจ แนะนำวิธีเรียนรู้ และวิธีจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ ออกแบบกิจกรรมและสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้กับครูและผู้เรียน และมีบทบาทเป็นนักวิจัย พัฒนาระบบการเรียนรู้เพื่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน อีกทั้งเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมและจริยธรรม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2563)

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตอบรับขึ้นทรงราชย์สันตติวงศ์เป็นพระมหากษัตริย์ รัชการที่ 10 แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2559 ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต และมีพระราชดำริตอบรับการขึ้นครองราชย์ ความว่า "เพื่อสนองพระราชปณิธาน และเพื่อประโยชน์ของประชาชนชาวไทยทั้งปวง" กอปรกับพระราชปณิธานด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร คือ การสร้างคนดี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จึงทรงมีพระราชโบายเพื่อสืบสานพระราชปณิธานแห่งองค์พระบรมชนกนาถในการสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง โดยทรงมุ่งเน้นให้การศึกษาต้องเสริมสร้างพื้นฐานแก่นักเรียนทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง 2) การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม 3) การมีงานทำ มีอาชีพ และ 4) การเป็นพลเมืองดี กระทรวงศึกษาธิการได้น้อมนำเอาพระราชโบายดังกล่าว มาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้กับนักเรียน และพัฒนาการศึกษาในทุกช่วงวัย ให้มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อุดม มียุติ รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาอาชีพตามความถนัดของตนเอง เนื่องจากปัจจุบันนี้ กระแสโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรง ทั้งวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนด้านอื่น ๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ เป็นไปอย่างแพร่หลาย อันส่งผลต่อการดำรงชีวิตอยู่ในปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ชุมชนบริเวณโดยรอบโรงเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ทำนา ทำไร่ ทำสวน ค้าขายและรับจ้างทั่วไป จากสถิติการจบการศึกษาของนักเรียนในแต่ละปีการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า มีนักเรียนกว่าร้อยละ 50 ที่จบการศึกษาแล้วและไม่ได้ศึกษาต่อ แต่ออกไปประกอบอาชีพช่วยเหลือผู้ปกครองและครอบครัวภายในท้องถิ่น ทางโรงเรียนจึงมีนโยบายส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำให้แก่นักเรียนตามพระบรมราชโบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชการที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS (DPSS Model หมายถึง รูปแบบของกระบวนการบริหาร การจัดการศึกษา) โดยใช้ 1) วงจรการควบคุมคุณภาพของเดมมิง (Deming's Circle: D) 2) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation: P) 3) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management: SBM) และ 4) หลักการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน (Sustainable Development: S) ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่

สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดของผู้เรียน และนักเรียนสามารถนำไปต่อยอดในการประกอบอาชีพในอนาคตได้ ซึ่งโรงเรียนได้กำหนดไว้เป็นวิสัยทัศน์ของโรงเรียนว่า “โรงเรียนอ่างทองพัฒนา บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพและคุณธรรม ส่งเสริมทักษะอาชีพและทักษะชีวิต โดยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา” (โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4), 2566)

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 และพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4)
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4)
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4)
4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ของในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4)

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) การวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D)

ประชากร ได้แก่ นักเรียนที่เรียนกิจกรรมชุมนุม ของโรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) ในปีการศึกษา 2564, 2565 และ 2566 จำนวน 116, 122 และ 119 คน ตามลำดับ โดยการเลือกแบบเจาะจง และครูที่เป็นที่ปรึกษากิจกรรมชุมนุม ในปีการศึกษา 2564, 2565 และ 2566 จำนวน 12, 12 และ 12 คน ตามลำดับ โดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและผลการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อการวิจัย เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบ (สำหรับ ศึกษา Best Practice 3 โรงเรียน) มีค่า IOC ของแต่ละ item = 1.00

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อการวิจัย เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบ (สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน) มีค่า IOC ของแต่ละ item = 1.00

3. แบบสอบถามเพื่อตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) (สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่าน) มีค่า IOC ของแต่ละ item = 1.00 และค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α) = 0.80

4. แบบสอบถามคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีงานทำ มีอาชีพของนักเรียน โรงเรียนอ่างทอง พัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) (สำหรับนักเรียน) เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์ตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด คือ ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไปและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าไม่ เกิน 1.00 ถือว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ใช้สอบถามนักเรียนที่เป็นกลุ่มประชากรที่ เลือกเรียนกิจกรรมชุมนุมเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2564, 2565 และ 2566 ผลการหาคุณภาพ พบว่า ค่า IOC ของแต่ละ item = 1.00 และค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α) = 0.82

5. แบบสอบถามการปฏิบัติตามรูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพ ให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทอง พัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) (สำหรับครู) เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์ตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด คือ ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไปและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าไม่ เกิน 1.00 ถือว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ใช้สอบถามครูที่ปรึกษาชุมนุมกิจกรรมชุมนุม เมื่อสิ้นปีการศึกษา 2564, 2565 และ 2566 ผลการหาคุณภาพ พบว่า ค่า IOC ของแต่ละ item = 1.00 และค่า สัมประสิทธิ์อัลฟา (α) = 0.92

6. แบบสอบถามเพื่อประเมินรูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับ นักเรียน ตามพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) โดยประเมินผลมาตรฐาน 4 ด้าน คือ ด้านความถูกต้อง (Accuracy) ด้าน ความเหมาะสม (Propriety) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) และด้านความเป็นประโยชน์ (Utility) (สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่าน) มีค่า IOC ของแต่ละ item = 1.00 และค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α) = 0.85

ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารการศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพ ให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทอง พัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

ขั้นที่ 1.1 การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบและแนวทางการบริหารการศึกษา เพื่อส่งเสริมการ มีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษาในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โดยการสังเคราะห์เอกสาร เครื่องมือที่ใช้ในการในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับ

องค์ประกอบของรูปแบบและแนวทางการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบและแนวทางการบริหารการศึกษา เพื่อส่งเสริมด้านการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โดยการศึกษาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อการวิจัย เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบ (สำหรับศึกษา Best Practice 3 โรงเรียน) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารการศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีงานทำให้กับนักเรียน มีงานทำ มีอาชีพ ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4)

ขั้นที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ครูโรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 15 คน

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) (สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่าน) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารการศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพ ให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4)

ขั้นที่ 3.1 การทดลองใช้ (Try out) รูปแบบ DPSS ในปีการศึกษา 2564 กับประชากร คือ นักเรียนที่เลือกเรียนกิจกรรมชุมนุม ปีการศึกษา 2564 จำนวน 116 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง

ขั้นที่ 3.2 การทดลองใช้จริง ครั้งที่ 1 ในปีการศึกษา 2565 กับประชากร คือ นักเรียนที่เลือกเรียนกิจกรรมชุมนุม ปีการศึกษา 2565 จำนวน 122 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง

ขั้นที่ 3.3 การทดลองใช้จริง ครั้งที่ 2 ในปีการศึกษา 2566 กับประชากร คือ นักเรียนที่เลือกเรียนกิจกรรมชุมนุม ปีการศึกษา 2566 จำนวน 119 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัยในขั้นตอนที่ 3 ได้แก่ แบบสอบถามคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีงานทำ มีอาชีพของนักเรียน โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) (สำหรับนักเรียน) และแบบสอบถามการปฏิบัติตามรูปแบบการบริหาร

การศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) (สำหรับครู) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการบริหารการศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ของในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน เครื่องมือวิจัยได้แก่ แบบสอบถามเพื่อประเมินรูปแบบการบริหารการศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ของในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ของในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) มีผลการวิจัย ดังนี้

1. องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารการศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) มี 4 องค์ประกอบ คือ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ปัจจัยการบริหาร กระบวนการบริหาร และผลลัพธ์

องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ คือ 1) เพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 2) เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้เรียนด้านมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน

องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหาร คือ 1) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารการศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) 2) จัดสรรงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ให้พอเพียง 3) บริหารจัดการศึกษารูปแบบ DPSS Model และ 4) จัดกิจกรรมชุมชน 8 กิจกรรมให้กับนักเรียน คือ 1) ห้องเรียนขานนา (อาชีพทำนา) 2) สวนพอเพียง วิถีไอที (การปลูกพืชผักปลอดสารพิษ) 3) การแปรรูปผลิตภัณฑ์เห็ดนางฟ้า 4) คาเฟ่เพื่อคนดี (Gold Cafe) 5) เสริมสวยแต่งหล่อ (ช่างตัดผม) 6) นวดแผนไทย 7) การบริหารจัดการขยะและรักษาสีสิ่งแวดล้อม และ 8) โรงเรียนธนาคาร

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหาร คือ 1) วงจรการควบคุมคุณภาพของเดมมิง (Deming's Circle: D) 2) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation: P) 3) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management: S) และ 4) หลักการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน (Sustainable Development: S)

องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ คือ นักเรียนมีคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีงานทำ มีอาชีพ คือ นักเรียนมีความขยัน อดทน รักงาน สู้งาน มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถออกไปประกอบอาชีพ มีงานทำ หารายได้เลี้ยงตัวเองเลี้ยงครอบครัวได้

2. การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษ ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.26)

3. การทดลองใช้รูปแบบการบริหารการศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพ ให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4)

3.1 ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารการศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพ ให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) ในปีการศึกษา 2564 พบว่า ระดับคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีงานทำ มีอาชีพของนักเรียน ในการทดลองใช้ในปีการศึกษา 2564 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.49) และระดับผลการปฏิบัติตามรูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษ ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) ของครู ในการทดลองใช้ในปีการศึกษา 2564 ภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.18)

3.2 ผลการใช้รูปแบบการบริหารการศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพ ให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) ในปีการศึกษา 2565 พบว่า ระดับคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีงานทำ มีอาชีพของนักเรียน ในการใช้ในปีการศึกษา 2565 ภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.19) และระดับผลการปฏิบัติตามรูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษ ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) ของครู ในการใช้ในปีการศึกษา 2565 ภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.43)

3.3 ผลการใช้รูปแบบการบริหารการศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพ ให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) ในปีการศึกษา 2566 พบว่า ระดับคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีงานทำมีอาชีพของนักเรียน ในการใช้ในปีการศึกษา 2566 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.15) และระดับผลการปฏิบัติตามรูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษ ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.37)

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารการศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพ ให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS (DPSS Model หมายถึง รูปแบบของกระบวนการบริหาร โดยใช้ 1) วงจรการควบคุมคุณภาพของเดมมิง (Deming's Circle: D) 2) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation: P) 3) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management: SBM) และ 4) หลักการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน (Sustainable Development: S) โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) จำนวน 4 ด้าน คือ ความถูกต้อง (Accuracy) ความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) และความเป็นประโยชน์ (Utility) พบว่า ในภาพรวมเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.11) เรียงตามลำดับ คือ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเป็นประโยชน์ และด้านความถูกต้อง

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพ ให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) ผู้วิจัยมีประเด็นที่สามารถอภิปรายผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

ตามจุดประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของรูปแบบ DPSS มี 4 องค์ประกอบ คือ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ปัจจัยการบริหาร กระบวนการบริหาร และผลลัพธ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบและพัฒนารูปแบบ DPSS สอดคล้องกับแนวคิดในการวิจัยและพัฒนา (R&D) ของนรินทร์ สังข์รักษา ที่นำเสนอขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาแบบ (R&D) ไว้ว่ามี 4 ขั้นตอน (นรินทร์ สังข์รักษา, 2555) อีกทั้งรูปแบบ DPSS ยังมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนารูปแบบ ตามแนวคิดของ Keeves, J. P. ที่สรุปว่า การพัฒนารูปแบบมีหลายลักษณะแล้วแต่จุดประสงค์ของรูปแบบ (Keeves, J. P., 1988) และยังสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการออกแบบและพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนถูกต้องตามหลักวิชาการ อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จารุวรรณ บุญโต ที่พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบระบบและกลไกของรูปแบบ วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ แนวทางการประเมินผลรูปแบบ และเงื่อนไขของรูปแบบ (จารุวรรณ บุญโต, 2566)

ตามจุดประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบและพัฒนารูปแบบ DPSS จากการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 วงจรคุณภาพเดมมิง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การบริหารแบบมีส่วนร่วม และแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน มาเป็นกรอบในการสร้างรูปแบบ อีกทั้งรูปแบบ DPSS ยังมีขั้นตอนการประเมินคุณภาพของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ในภาพรวม อยู่ในระดับดีมาก

ที่สุด และยังสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการออกแบบและพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน ถูกต้องตามหลักวิชาการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เยาวลักษณ์ เกษรเกศรา ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแบบบริหารการเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียน โรงเรียนบ้านหมากหัววัง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง และพบว่า รูปแบบบริหารการเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพดี (เยาวลักษณ์ เกษรเกศรา, 2565)

ตามจุดประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) ผู้วิจัยออกแบบเป็น 2 ระยะย่อย คือ การทดลองใช้รูปแบบ และการนำรูปแบบไปใช้จริง 2 ปีการศึกษา เพื่อศึกษาความยั่งยืนผลลัพธ์จากการใช้รูปแบบ โดยใช้หลักการตรวจสอบยืนยัน (Verifiability Principle) ตามแนวคิดของ นรินทร์ สังข์รักษา แนะนำไว้ว่า หลักการตรวจสอบยืนยัน อาจดูที่ผลลัพธ์จากการนำรูปแบบไปใช้จริง (นรินทร์ สังข์รักษา, 2555)

การทดลองใช้ (Try out) รูปแบบ DPSS ในปีการศึกษา 2564 ภาคเรียนที่ 2 ผลการวัดระดับคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีงานทำ มีอาชีพของนักเรียน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ โดยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงาน นักเรียนมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จทุกงานด้วยดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนที่เลือกเรียนแต่ละกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่นักเรียนสนใจเลือกเรียน นักเรียนจึงมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จทุกงานด้วยดี และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนคิดว่า นักเรียนสามารถนำกิจกรรมชุมนุมที่นักเรียนได้เรียนไปหารายได้และประกอบอาชีพได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนยังไม่ค้นพบ และยังไม่สามารถนำผลที่ได้จากกิจกรรมชุมนุมที่เริ่มเรียนเป็นครั้งแรก ไปต่อยอด สร้างรายได้ให้กับตนเอง ผลการประเมินผลการปฏิบัติด้วยรูปแบบ DPSS โดยสอบถาม ครูที่รับผิดชอบแต่ละกิจกรรม จำนวน 12 คน พบว่า ในภาพรวม เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) ใช้ภาษาเข้าใจง่าย สามารถปฏิบัติตามได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ ได้ผ่านการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ตามขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา รูปแบบ และผ่านการตรวจสอบรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิเบื้องต้นแล้ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ เยาวลักษณ์ เกษรเกศรา ที่ได้ศึกษาและพัฒนาแบบบริหารการเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดลองการใช้รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบบริหารการเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียน พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อคู่มือการใช้รูปแบบบริหารการเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด (เยาวลักษณ์ เกษรเกศรา, 2565)

การทดลองใช้จริง ครั้งที่ 1 โดยผู้วิจัยนำรูปแบบ DPSS ไปทดลองใช้จริงครั้งที่ 1 ในปีการศึกษา 2565 ทั้ง 2 ภาคเรียน โดยนำรูปแบบ DPSS และคู่มือการใช้รูปแบบ DPSS ไปใช้ในการจัดกิจกรรมและกิจกรรมชุมนุมให้กับนักเรียนที่เลือกเรียนกิจกรรม 8 กิจกรรม จำนวน 122 คน เมื่อสิ้นสุดการทดลองใช้จริงครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้ประเมินผลลัพธ์ โดย วัดระดับคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีงานทำ มีอาชีพของนักเรียน พบว่า ในภาพรวมอยู่ใน

ระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ โดยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนชอบทำงาน และชอบช่วยพ่อแม่ หรือผู้ปกครองทำงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนมีการพัฒนาพฤติกรรมหรือมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านการทำงาน คือ นักเรียนชอบทำงาน และชอบช่วยพ่อแม่ หรือผู้ปกครองทำงาน สอดคล้องกับสายเพ็ญ บุญทองแก้ว ที่ได้พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการพัฒนา พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมและมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานและการประกอบอาชีพ (สายเพ็ญ บุญทองแก้ว, 2563) ด้วยเช่นเดียวกัน และเมื่อสิ้นสุดการทดลองใช้จริงครั้งที่ 1 ผู้วิจัยยังได้ประเมินผลลัพธ์ของการทดลองใช้รูปแบบ โดยการประเมินผล การปฏิบัติด้วยรูปแบบ DPSS โดยสอบถาม ครูที่รับผิดชอบแต่ละกิจกรรม จำนวน 12 คน พบว่า ในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คู่มือการใช้รูปแบบการบริหาร การศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) ใช้ภาษาเข้าใจง่าย สามารถปฏิบัติตามได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ ได้ผ่านการพัฒนาอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนการวิจัยและพัฒนารูปแบบ และผ่านการตรวจสอบรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิเบื้องต้นแล้ว

การทดลองใช้จริง ครั้งที่ 2 โดยผู้วิจัยนำรูปแบบ DPSS ไปใช้จริง ในปีการศึกษา 2566 ผลการวัดระดับคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีงานทำ มีอาชีพของนักเรียน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ โดยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน และรองลงมา คือ นักเรียนสามารถหารายได้จากกิจกรรมชุมนุมที่เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนสามารถนำผลผลิตที่ได้จากกิจกรรมชุมนุมที่เริ่มเรียนเป็นครั้งแรกไปต่อยอด สร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว เช่น สามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์เห็ดนางฟ้าได้ สามารถนำพืชผักปลอดสารพิษที่ปลูกไปรับประทานที่บ้านและจำหน่ายได้ สามารถบริหารจัดการขยะและนำขยะที่ได้ไปจำหน่ายได้ อีกทั้งยังสามารถหารายได้จากการประกอบกิจการร้านกาแฟ โดยนำไปจำหน่ายให้กับครู ผู้ปกครองและชุมชนได้ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีการพัฒนาทักษะทางด้านการมีงานทำ มีอาชีพอย่างยั่งยืนขึ้น สามารถสร้างรายได้จากอาชีพที่เลือกเรียนให้กับตนเองและครอบครัว และสามารถนำไปต่อยอดประกอบเป็นอาชีพในอนาคตได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Karaca-Atik, A. et al ที่ได้ศึกษาทักษะที่สำคัญแห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อการพัฒนาอาชีพที่ยั่งยืนของผู้สำเร็จการศึกษาด้านสังคมศาสตร์ พบว่า ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะทางด้านอาชีพ เป็นทักษะที่นักเรียนจำเป็นต้องมี คือ ทักษะทางอาชีพที่ยั่งยืน การพัฒนาอาชีพที่ยั่งยืน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประกอบอาชีพในอนาคต นอกจากนี้ ทักษะเหล่านี้ ยังส่งผลต่อความยั่งยืนในอาชีพของผู้สำเร็จการศึกษาได้ (Karaca-Atik, A. et al., 2023) อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Akram, A. et al ที่ศึกษาที่มาและผลที่ตามมาของอาชีพที่ยั่งยืน สรุปได้ว่า ในยุคดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อาชีพที่ยั่งยืนที่สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เป็นรากฐานของอาชีพที่ยั่งยืน เนื่องจากบุคคลในแต่ละช่วงอาชีพต่างมีการรับรู้ที่หลากหลายเกี่ยวกับความยั่งยืนในอาชีพการงานของตน ควรส่งเสริม สนับสนุนด้านการมีงานทำและอาชีพให้กับนักเรียนในทุก ๆ ด้าน (Akram, A. et al., 2023) สอดคล้องกับแนวคิดของ เพื่องอรุณ ปริดีติลลภ สรุปไว้ว่า ทฤษฎีการพัฒนายั่งยืน (Sustainable Development) ทั้ง 3 มิติของการพัฒนา หรือสามเสาหลักของการพัฒนายั่งยืน (Tree Pillars of Sustainability) คือ มิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน (เฟื่องอรุณ ปรีดีดิolk, 2566) และสอดคล้องกับบริบทการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทยของ จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และปรียานุช ธรรมปียา กล่าวไว้ว่า การพัฒนาที่ต้องคำนึงถึงความเป็นองค์รวมในทุก ๆ ด้านอย่างสมดุล บนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกกลุ่ม ด้วยความเอื้ออาทร เคารพซึ่งกันและกัน เพื่อความสามารถในการพึ่งตนเองและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเท่าเทียมกัน (จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และปรียานุช ธรรมปียา, 2562) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายเพ็ญ บุญทองแก้ว ที่พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า การปฏิบัติตามรูปแบบอยู่ในระดับมาก นักเรียนมีพฤติกรรมและมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานและการประกอบอาชีพ สามารถนำไปต่อยอดเป็นอาชีพได้ (สายเพ็ญ บุญทองแก้ว, 2563)

ตามจุดประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) การประเมินรูปแบบ DPSS ในครั้งนี้ ประเมินตามแนวคิดการประเมินตามมาตรฐานการประเมินระบบของคณะกรรมการมาตรฐานสำหรับการประเมินทางการศึกษา (Joint Committee on Standards for Educational Evaluation) ประเทศสหรัฐอเมริกา คือ มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) และมาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารการศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพ ให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4) พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนารูปแบบในขั้นตอนการประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบ ตามแนวคิดของ นรินทร์ สังข์รักษา ว่า การประเมินผลรูปแบบ อาจประเมินได้หลายวิธีและใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เช่น การประเมินผลความพึงพอใจ การประเมินในรูปแบบของ CIPPI Model การประเมินรูปแบบตามเกณฑ์มาตรฐาน การประเมินรูปแบบโดยเทคนิคการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship Focus Group Discussion) และการประเมินอื่น ๆ ที่เหมาะสม (นรินทร์ สังข์รักษา, 2555) ผลประเมินรูปแบบ DPSS ในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นงนุช ชุมภูเทพและฉลอง ชาตรุประชีวิน ที่ได้พัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส ที่ตั้งอยู่บนพื้นที่สูงและทุรกันดาร ในเขตภาคเหนือด้านตะวันตก พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการบริหารที่นำเสนอมีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก (นงนุช ชุมภูเทพ และฉลอง ชาตรุประชีวิน, 2562) และสอดคล้องกับ สายเพ็ญ บุญทองแก้ว ที่ได้ศึกษาและพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก (สายเพ็ญ บุญทองแก้ว, 2563)

สรุปและข้อเสนอแนะ

หน่วยงานระดับนโยบาย ควรนำผลการวิจัยไปใช้ ในการพัฒนาเพื่อสร้างความยั่งยืน ในการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาเพื่อความยั่งยืน ในระดับโรงเรียน ควรกำหนดเป็นนโยบายและจุดเน้นยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการในการส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติและสนับสนุน ด้านการศึกษาของทุกสังกัดในการน้อมนำพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างงานสร้างอาชีพให้กับแบบยั่งยืน โดยจัดการเรียนการสอน กิจกรรมอย่างหลากหลายรูปแบบ ตามอัตลักษณ์ ตามบริบท และความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมชุมชนของแต่ละโรงเรียน และควรมีการขยายผลการวิจัย และทำวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ มีอาชีพให้กับนักเรียน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยรูปแบบ DPSS ในโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อยืนยันผลการวิจัยให้กว้างขวางขึ้น ตามหลักการตรวจสอบยืนยัน (Verifiability Principle) ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการประเมินรูปแบบ โดยใช้วิธีการและเครื่องมือการประเมินประเภทอื่น ๆ เช่น ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ศึกษาความพึงพอใจของครูสำรวจความพึงพอใจของผู้ปกครอง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- จารุวรรณ บุญโต. (2566). รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาป्राจันบุรี นครนายก. ปราชินบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราชินบุรี นครนายก.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และปรียานุช ธรรมปิยา. (2562). ตามรอยพ่อชีวิตพอเพียงสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพมหานคร: ออลปรีนท์ เซ็นเตอร์.
- นงนุช ชุมภูเทพ และฉลอง ชาตบุระชีวิน. (2562). รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส ที่ตั้งอยู่บนพื้นที่สูงและทุรกันดาร ในเขตภาคเหนือด้านตะวันตก. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 21(4), 142-153.
- นรินทร์ สังข์รักษา. (2555). การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น: กรุงเทพมหานคร.
- เฟื่องอรุณ ปรีดีติลล. (2566). กระบวนทัศน์การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เยาวลักษณ์ เกษรเกศรา. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารการเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนโรงเรียนบ้านหมากหัววัง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ใน การประชุมสัมมนาวิชาการนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 22 “ชีวิตใหม่ของการศึกษาในสังคมดิจิทัล. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

- โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4). (2566). นวัตกรรมการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) การน้อมนำพระบรมราโชบาย: ด้านการศึกษา มีงานทำ มีอาชีพ สู่การปฏิบัติ. กำแพงเพชร: โรงเรียนอ่างทองพัฒนา (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 4).
- สายเพ็ญ บุญทองแก้ว. (2563). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2564. กรุงเทพมหานคร: ศุภสภาลาดพร้าว.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2563). การพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: ศุภสภาลาดพร้าว.
- Akram, A. et al. (2023). Antecedents and Consequences of Sustainable Career: A Conceptual Model. *Journal of Development and Social Sciences*, 4(1), 261-272.
- Karaca-Atik, A. et al. (2023). Uncovering Important 21st-Century Skills for Sustainable Career Development of Social Sciences Graduates: A Systematic Review. *Educational Research Review*, 39(1), 1-15.
- Keeves, J. P. (1988). *Model and Model Building in Education Research, Methodology and Measurement*. Oxford: Pergamon Press.